

Kommunalpolitisk barometer 2025

Hovedresultater

Hovedresultater

Kommunalpolitikere har en central rolle i det danske demokrati og velfærdssamfund. Det er derfor vigtigt at have viden om kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, roller og råderum.

Denne rapport har til formål at skabe viden om kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, roller og råderum i 2025 samt belyse, hvordan hvervet som kommunalpolitiker har udviklet sig siden 2009. Rapporten retter sig mod politikere, medarbejdere og borgere med interesse for kommunalpolitikernes vilkår for at kunne fungere som omdrejningspunktet for det lokale demokrati.

Rapporten fokuserer på fem overordnede temaer: *tidsbrug og arbejdsvilkår, samarbejde og enighed i byrådet, oplevet indflydelse og råderum, økonomiske prioriteringer samt personangreb og chikane*. Vi opsummerer nedenfor undersøgelsens hovedresultater.

Kommunalpolitikerne bruger stadig ret meget tid på deres hverv

Selv når vi ser bort fra borgmestre, fagborgmestre og rådmænd, der er ansat som fuldtidspolitikere, er det næsten 3 ud af 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer, der oplyser, at de bruger 15 eller flere timer om ugen på det lokalpolitiske arbejde. Medianpolitikeren bruger 20 timer på hvervet. Kommunalpolitikerne har i 2025 et lidt større tidsforbrug end i 2021, hvor sidste runde af Kommunalpolitisk barometer blev gennemført. Generelt ser der dog ud til at have været en høj grad af stabilitet over de seneste valgperioder.

Hvervet som kommunalpolitiker kan udfordre privatlivet – men lysten til at genopstille er høj

Flere kommunalpolitikere oplever, at deres hverv optager så meget tid og energi, at det går ud over privatlivet. Langt størstedelen af kommunalpolitikerne (83,2 %) ønsker dog at genopstille, hvilket alt andet lige indikerer, at de vurderer de positive elementer ved hvervet højere end de negative elementer.

Det politiske arbejde er præget af bredt samarbejde – men også spændinger

Der er fortsat en stærk tradition for bredt samarbejde i kommunalbestyrelserne. Langt størstedelen af politikerne angiver således, at de fleste beslutninger træffes i enstemmighed, og denne opfattelse har været relativt stabil siden den første måling i 2009. Der er dog også nogle indikationer på spændinger i det politiske arbejde, idet en større andel i 2025 end i 2021 vurderer, at visse partier i kommunalbestyrelsen gør mere skade end gavn for de demokratiske beslutningsprocesser.

Opfattelser af mere indflydelse – men også mere statslig styring

Politikernes svar på deres indflydelsesmuligheder peger på to markante og tilsyneladende paradoksale tendenser. På den ene side oplever politikerne, at de har fået mere indflydelse. Siden 2009 ser vi blandt andet en ganske støt stigning i andelen, der mener, at de har haft indflydelse på kommunernes budgetter og har fået gennemført deres mærkesager. På den anden side oplever politikerne også i stigende grad, at deres råderum begrænses af statslig regulering og af den lokale forvaltning. Blandt andet er der siden 2021 sket en betydelig stigning i andelen, som mener, at de fleste møders beslutninger er fastlagt i forvejen af centrale regler, og at det er vanskeligt for politikerne at gennemføre deres synspunkter, hvis de går på tværs af de ledende embedsmænd.

Økonomiske prioriteringer af kernevelfærden

Kommunalpolitikerne prioriterer øgede serviceudgifter højere end skattelettelser, hvis kommunens økonomiske råderum bliver forbedret. Hvis kommunen omvendt kommer under økonomisk pres, vil skattestigninger og udgiftsreduktioner skulle bidrage mere ligeligt til at genskabe den økonomiske balance, hvis kommunalbestyrelsesmedlemmerne frit kunne vælge. Bliver der plads til at øge udgifterne, er det kernevelfærdsområder som folkeskolen, dagtilbudsområdet og ældreområdet, der ifølge kommunalpolitikerne skal tilgodeses med yderligere midler. Er der omvendt behov for at spare, peger kommunalpolitikerne især på, at besparelserne skal findes på administration, beskæftigelsesområdet, vejvæsenet samt idræt, kultur og fritid.

Grænseoverskridende opførsel og chikane er fortsat et stort problem i kommunalpolitik

Når over en tredjedel af kommunalpolitikere mener, at debatten i kommunalbestyrelsen er præget af upassende personangreb, vidner det om, at det kommunalpolitiske arbejde ikke altid er lige behageligt. Endnu mere alvorligt er det, at kommunalpolitikere relativt ofte oplever at få kommentarer med grimt sprog og udsættes for egentlig chikane i form af blandt andet trusler, seksuelle eller sexistiske beskeder og uønsket seksual berøring. Særligt kvindelige politikere fortæller, at de har været udsat for denne type krænkelser. Den krænkende adfærd foregår primært via sociale medier samt e-mails, sms eller opkald, men den foregår også i den fysiske verden – fx på rådhuset og til offentlige arrangementer og debatter.

Chikanen af kommunalpolitikere har væsentlige konsekvenser

En væsentlig del af kommunalpolitikere fortæller, at grænseoverskridende adfærd har påvirket, hvordan de selv agerer på de sociale medier, til debatter, og når de bevæger sig i det offentlige rum. Næsten en fjerdedel af de kommunalpolitikere, der har haft oplevelser med grænseoverskridende adfærd, er endda enige i, at dette har fået dem til at genoverveje, om de vil genopstille til næste kommunalvalg. Også på disse spørgsmål er det de kvindelige politikere, der i højere grad svarer, at den grænseoverskridende adfærd påvirker dem. Desværre indikerer vores nye tal ikke, at problemerne med chikane er blevet mindre i de seneste 4 år.

Fakta om undersøgelsen

Analysen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse udsendt til alle kommunalbestyrelsesmedlemmer i foråret 2025. I alt har 779 kommunalbestyrelsesmedlemmer helt eller delvist besvaret spørgeskemaet i 2025.

Det er femte gang, at VIVE (og VIVEs forgængere) udsender en spørgeskemaundersøgelse til de danske kommunalpolitikere i kommunalvalgsårene. I rapporten sammenlignes kommunalpolitikernes svar i 2025-undersøgelsen med svarene i de tidligere undersøgelser i 2009, 2013, 2017 og 2021.

Hovedresultater: Kommunalpolitisk barometer
VIVE/2025
HR_303166